

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelji in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

Uredništvo: Simon Gregorčičeva ulica št. 13.
TELEFON STEV. 552.

Upravništvo: Kongresni trg. št. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po t. r. r.

Pisnim vprašanjem naj se priloži značilna za odgovor.

Račun pri poštne čeki, uradu št. 13.633.

Brez Pašića.

Prvi pogoj za ozdravljenje naših notranjih političnih razmer je izvršen in nove vlade ne sestavi Nikola Pašić, temveč Nikola Uzunović.

Kakor mera vsa javnost pozdraviti dejstvo, da se sestavi nova vlada brez Pašića, tako pa je treba takoj naglasiti, da samo izprememba osebe ne zadostuje, temveč da je potrebno, da se izpremeni režim. In v sestavi nove vlade mora biti to dokumentirano.

Mandat g. Uzunovića se glasi, da sestavi novo vlado na podlagi sporazuma Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ne moremo dopustiti, da bi pomenil izraz »in Slovencev« samo prazno frazo, temveč zahtevamo, da bodo Slovenci v vladi tudi resnično zastopani.

Resnično pa so zastopani Slovenci v vladi le tedaj, če so zastopani tudi po najmočnejši slovenski stranki. Če je ta stranka klerikalna, je čisto stranskega pomena, ker o tem, kdo ima zastopati Slovenijo, odloča le slovenski volilec, ne pa Beograd. In slovenski volilec je izrekel svoje zaupanje SLS! — Kar čveka »Jutro« o klerikalni nevarnosti in absolutistični krivi palici ni vredno niti počenega groša in čas je že, da se te stare lajnaste fraze vendar enkrat nehajo. Zakaj Slovenci morajo biti v vladi zastopani zato, da tudi Slovenija pride do svoje pravice. Teh pa more uspešno terjati samo stranka, ki lahko trdi, da v resnici zastopa Slovenijo. V tem je vzrok, da dosledno zahtevamo udeležbo SLS v vladi in da odklanjamo »Jutrovske« klerikalni bav-bav samo s pomilovanjem.

Zahtevamo pa udeležbo SLS v vladi še iz drugih vzrokov. Naj bo SLS stokrat klerikalna stranka, vendar je nedvomno, da bo njena udeležba v vladi pomenila da bo kršitev parlamentarnega principa. Ta princip pa je nujno potrebno okrepiti, ker čas je že, da nekaj velja tudi volja volilec in ne samo volja posameznega mogotca.

Nova vlada se ima sestaviti brez Pašića in v tem je na vsak način velik napredek. Obstoji pa nevarnost, da bo Pašićev vpliv v novi vladi ravno tako močan, kakor je bil v prejšnji in da bo ravnal g. Uzunović le po navodilih, ki jih bo dobil iz najbližje Pašićeve okolice. Z drugimi besedami, da bo ostal Nikola še v vladi pa čeprav ne bo ta Nikola sedaj Pašić, temveč Uzunović. Razlika bi bila le ta, da bi mogel Pašić izven vlade z grožnjo nezaupanja radikalnega kluba še bolj vplivati na delo vlade, kakor bi vplival kot šef vlade. Zakaj kot šef vlade je za delo vlade odgovoren, dočim ima samo kot šef stranke proste roke.

Vlado g. Uzunovića, če se njena sestava pesreči, ne moremo zato sprejeti s tem zadovoljenjem, kakor bi sprejeli vlado moza, čegar osebnost bi že pomenila spremembo režima.

Druga pa je seveda stvar, če bo vodil g. Uzunović čisto samostojno politiko in če bo imel pred očmi le interes države in naroda. V tem slučaju bo pomenila njegova vlada res pričetek konsolidacije naših notranjih političnih razmer in z veseljem bomo to tudi javno priznali.

Ni bila vladna kriza rešena tako, kakor smo pričakovali, toda zanjkrat smo zadovoljni, da se je pokazalo, da je pri nas mogoče sestaviti vlado tudi brez Pašića. Toda to ne zadostuje, temveč treba je dokazati, da se more vladati tudi brez g. Pašića in v tem je glavna naloga, ki jo ima izvesti g. Uzunović po sprejemu mandata za sestavo nove vlade.

Nikola Uzunović prejel mandat za sestavo nove vlade.

VLADA IMA BITI SESTAVLJENA NA PODLAGI SPORAZUMA SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV.

Beograd, 8. aprila. Vsa sedanja kriza, ki je bila čvrstena z znanim ultimatom Štefana Radića Pašiću, je polna najrazličnejših precbratov in iznenadenj. Toda včeraj je bil v tem pogledu dosežen rekord v naši najnovejši parlamentarni zgodovini. Gotovo še ni bilo dneva, da bi se bil politični položaj tolikokrat spremenil kakor včeraj. Dopoldne je še vse bilo pod utisem stanja, ki je nastalo po avdienci Štefana Radića in se je pojavila parola kompromisa med Radićem in Pašićem. Možnost vzpostavitve stare vlade — morebiti s kako manjšo korekturo — je vse opozicijo nemilo dirnila, ker je to pot z gotovostjo računala, da je zlomljen Pašićev režim.

Preokret v krizi v tem smislu, da se obnovi radikalno-radićevska koalicija je še včeraj dobil potrdilo s sestankom, ki sta ga imela včeraj dopoldne Pašić in Radić. Po tej konferenci obeh načelnikov naših največjih strank je izgledalo, da je nova vlada RR že gotova stvar.

Popoldne pa so se sprva nejasno, a kasneje vedno jasneje pojavljale nove težave, ki so čimdalje bolj onemogočavale rešitev krize. Pašić je pod vtisem Radićeve popustljivosti pričel s svojo staro taktiko manevriranja in odlašanja z odločitvijo. Medtem ko se je sprva zatrjevalo, da so radikalni ministri sprejeli kompromis, ki je bil dosežen med Pašićem in Radićem glede sestanka skupščine na dan 15. aprila, so proti večeru radikalni sporečili, da še ni nič odločeno in da je vse odloženo na danes.

To odlašanje z definitivno odločitvijo pri radikalnih ni moglo ostati brez vpliva na druge stranke, zlasti na HSS in to tembolj, ker se je opazilo, da si radikalni prizadevajo, vzdrževati zveze tudi s samostojnimi demokrati in s Slovensko ljudsko stranko. Hkrati so se pojavljale vesti, da stavljajo radikalni Hrvatski seljački stranki neke nove zahteve, ki naj bi nudile poročilo, da seljaška stranka ne bo v kritičnem momentu, ko se bo v skupščini razpravljalo o interpelacijah zaradi afer Radeta Pašića, pustila svojih zaveznikov na cedilu. Z drugimi besedami: radikalni so zahtevali, naj bi se Hrvatska seljačka stranka že sedaj, t. j. preje, predno ima parlament priliko razpravljati o tej zadevi, zavezala, da za vsako ceno pristane na stališče, ki ga bo radikalna stranka zavzela v aferi Radeta Pašića. Ta obveznost naj bi se podkrepila s tem, da pristane tudi še kaka druga stranka, najbrže samostojno demokratska na to, da vstopi v vlado kot rezervna za vladno večino v vsakem slučaju.

Takega pogoja Hrvatska seljačka stranka ni mogla sprejeti. Štefan Radić je takoj nato podal obširno izjavo, s katero je poostiril svoje razmerje napram radikalom. Radić je za svoj ultimatum Pašiću stavil nov rok do danes opoldne.

Pašić Radiću na njegovo prvotno zahtevo sploh ni dal odgovora, izgovarjač se na to, da predsednika skupščine Marka Trifkovića ni v Beogradu, sam pa da ne more odločevati glede bodočega sklicanja skupščine.

Proti večeru se je Trifković povrnil iz Pančeva v Beograd in se sestal s Pašićem.

Po teh manevrih se je sklepalo, da Pašić ne namerava ugoditi Radićevim zahtevam. Zato se je moralo misliti, da je kombinacija z obnovitvijo vlade RR pokopana. Štefan Radić je izjavil: »Če ne dobi do danes končnega točnega odgovora od g. Pašića, potem smatra, da ima popolnoma preste roke.«

Sele kasno v noč je napetost odnehala. G. Radić je bil sinoči okrog 10. še enkrat sprejet v avdienci na dvoru. Razložil je kralju zadnjo fazo krize in mu predložil močne perspektive za ugodno rešitev.

Za Radićem je bil poklican na dvor Nikola Uzunović, ki mu je kralj poveril mandat za sestavo delovne vlade v skladu z dosedanjim političnim narodnega sporazuma. S tem je drugi ustavni čintelj dal razvejo krize novo odločnejšo in realnejšo smer in jo otel iz ozračja strankarskega kaosa in intrigiranja. Odgovor g. Pašića Štefanu Radiću je postal na ta način brezpredmeten in ne more več vplivati na položaj.

Ko je Uzunović ob 10. in tričetrt prišel od avdienci, je izjavil novinarjem: »Njegovo Veličanstvo, Aleksander, kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, mi je blagovolil poveriti mandat, da poskusim sestaviti vlado, ki bi nadaljevala z dosedanjim političnim sporazumom Srbov, Hrvatov in Slovencev. To je vse, kar Vam morem sedaj povedati. Moje nade so precej velike, ker mislim, da se politika ne bo prav nič spremenila, glede na to, da sta to politiko vodili dve najjačiji parlamentarni skupini. Upam, da me bosta parlamentarni skupini narodne radikalne stranke in Hrvatske seljačke stranke podpirali in da bom lahko sestavil vlado, ki bo nadaljevala sedanjim političnim.«

Ko so novinarji Uzunoviću čestitali, da mu je bil poverjen mandat, je odgovoril: »Čestita se takrat, kadar se doseže uspeh. Zdaj gre samo za poskus.«

Na vprašanje novinarjev, ali začne že danes s konsultacijami, je Uzunović odgovoril: »S konsultacijami pričnem takoj jutri. Zahvaljujem se Vam, gospodje novinarji, za Vašo dosedanjjo podporo. Imam mandat, po katerem se lahko pogajam z zastopniki vseh parlamentarnih skupin. Najprej moram izvedeti za mnenje posameznih skupin.«

»Na koga se boste najprej obrnili?«

»Predvsem se bom začel dogovarjati z načelnikoma obeh dosedanjih vladnih strank.«

»Ali pričakujete kak uspeh?«

»Pričakujem uspeh pred vsem, če naletim na teh dveh mestih na razumevanje za svoj poskus, da se ta koristna politika nadaljuje. V tem slučaju upam, da mi bo delo zelo olajšano. Lepa hvala Vam!«

Med tem ko je bil Uzunović na dvoru, se je v predsedništvu vlade vršila konferenca vseh radikalnih ministrov izveniški g. Pašića. G. Uzunović je po avdienci odšel v predsedstvo vlade in tam na konferenci sporočil, da je dobil mandat za sestavo vlade na bazi sporazuma Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V radikalnih krogih se je sinoči ta mandat mnogo komentiral. Krogi, ki stoji blizu Pašiću, trde, da je Uzunović dobil mandat po odobrenju g. Pašića in po sporazumu z njim.

Ko so ob 11 in pol ponoči ministri odhajali s konference, so bili jako rezervirani. Le dr. Srsčić je izjavil: »Nocoj se ne more še nič vedeti. To pa zato, ker bo Uzunović šele jutri začel svoje delo s konzultiranjem parlamentarnih skupin.«

Ko je Štefan Radić ob 10.25 prišel z avdienci na dvoru, je imel v ministristvu za šume in rude še posvetovanje z ministri HSS. Nato je odšel domov in ni dal nikomur nobenega pojasnila.

Atentat na Mussolinija.

Rim, 7. aprila. Ko je šel Mussolini okoli 11. ure dopoldne iz palače Vittorio med gostim špalirjem občinstva v svoj avtomobil, je nakrat počil strel in Mussolini je bil zadet. Krogla mu je prestrelila nos. Rana je zelo lahka in Mussolini je nadaljeval svojo pot. Ogorčenje fašistov je bilo velikansko in atentatorko so stražniki z največjo težavo rešili pred množico. Fašisti so priredili po atentatu velike demonstracije ter demolirali uredništvo listov »Il Mondo« in »La voce repubblicana«, ki seveda nimata z atentatom prav nobene zveze.

Rim, 8. aprila. Atentatorica, ki je na Mussolinija izstrelila več streliv iz samokresa, je bila aretirana. Njeno ime je Miss Violette Albine Gibson. Ona je tretja hčerka barona Ashbournea, nekdanjega lordkanclerja na Irskem. Rojena je leta 1876. Atentatorica je zelo ekscentrična ženska.

Notranji minister Federzoni je vse ukrenil, da v državi ne bi prišlo do nobenih nemirov. Mussolini je izjavil, da odpotuje še danes v Tripolis.

Mussolini je prejel mnoge čestitke na srečni rešitvi. Iz Beograda sta mu čestitala Pašić in dr. Ninčić.

IZJAVA ST. RADIĆA.

Beograd, 8. aprila. Štefan Radić je v teku včerajšnjega popoldne parkrat sprejel novinarje in jim med drugim izjavil tudi tole:

»Novi moment je v tem, da g. Pašić čaka na Marka Trifkovića. Mislim, da je to nepotrebno. Informiral sem se pri nekem radikalskem poslancu in ta mi je rekel, da se je Marko Trifković samo pod pritiskom udal, da se skupščina odgodi do 5. maja. V korist vse države in tudi v korist radikalne stranke pa je, da ostane vlada kompaktna in da Pašić sprejme pogoje, ki sem mu jih ponudil, ker sta v teh pogojih obseženi dve načeli: načelo dela in načelo pobijanja korupcije. Sicer pa menim, da Pašić zavlačuje ta položaj zato, ker se interpelacije ne tičejo vse vlade, temveč samo radikalnega dela vlade. Korupcija je stvar, ki se tiče vlade in parlamenta in mora enkrat priti z dnevnega reda. Niti trenotek se ne sme sumiti, da bi parlament hotel korupcijo ščititi in da bi jo legitimiral. Skrbeti moramo, da se skupščina sestane najkasneje do 14. t. m., tako da že 15. pridejo interpelacije na dnevni red. Zato smatram Pašićev odgovor, da čaka na Marka Trifkovića, kot odklonitev teh zahtev in po tem bom tudi jutri postopal.«

Kralj je zelo resen. Ne govori nič. Pri razgovorih, ki se vodijo, samo poslušaj in ne omenja niti ene osebe, ki bi ji poveril mandat.

Pašić misli, da sem jaz v sedanjem položaju osamljen. Sicer pa če do jutri ne dobim pismenega pristanka g. Pašića na moje pogoje — in pismeni odgovor moram zahtevati — potem bom zaprosil pri kralju za avdienco in mu sporočil, da smo prosti vseh obveznosti.«

Radić je h koncu rekel: »Delo vlade mora biti javno. Potrebno je, da tudi kralj prisostvuje sejam vlade. Pokojni kralj Peter se je redno udeleževal sej ministrskega sveta. Sedaj pa se kralju vedno samo poroča. Najboljši referat pa je tak, ako kralj sam vidi, kako potekajo seje. Predlagal bom, da se ta stvar reformira.«

Ministrskim sejam bi tu in tam lahko prisostvovali tudi novinarji, seveda samo kvalificirani. Delo na zakonih mora biti javno.«

Politické vesti.

V soboto, dne 10. t. m. nastopi na naše koncertnem odru prosvartkar novi slovenski pevski zbor, kojega članstvo tvori izključno le naše poživovalno učitelstvo. Zbor, ki šteje nad 90 članov, razpolaga v prvi vrsti z vrstnimi sopranji in altii, vodi ga zborovodja g. Srečko Kumar. Na tem svojem prvem koncertu bodo izvajali zbor sledeče skladbe P. H. Sattner: O nevihti, Stanko Premrl. Naša pesem, mešani zbor s spremljevanjem orkestra, Lajovic: Gozdna samota, ženski zbor s spremljevanjem orkestra, in kot sklopo no točko Sattnerjevo kantato za mešani zbor soli in orkester: Jefejeva prisega. V ptočki pa nastopi mladinski zbor ljubljanskih srednjih šol, pod vodstvom učitelja glas g. Josipa Brnobića, ki zapoje Sattnerjevo mešana zbora: Gori, gori na planine in I zimi iz šole. V Jefejevi prisegi sodeluje di operni pevec g. Julij Betetlo. Pri koncertu sodeluje orkester Dravske divizijske obla pomnožen s člani Društva učiteljev glas Cel koncert, ki obsega v prvi vrsti sklad P. S. Sattnerja, se vrši v proslavo Sattnerjeve 75 letnice. Koncert se vrši v Union dvorani, začetek ob 20. uri zvečer v soboto dne 10. t. m. V celotnem obsegu se ta koncert ponovi v nedeljo, 11. popoldne ob uri v unijski dvorani. Sedeži za oba koncerta v Matični knjigarni.

Dnevne vesti.

ODMEV HUDIH NOCI.

Nekako pred dvema letoma smo poročali v našem listu o škandaloznih dogodkih v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev na Cankarjevem nabrežju. Po informacijah, ki smo jih dobili, se je vršila preiskava te dni, ki pa ni dosegla rezultata. Vso afero, v kateri je zapletenih tudi nekaj višjih uradnikov, so skušali potlačiti. Pred par dnevi se je vršila disciplinarna razprava proti uradnici I. N. Dobila je le ukor in je potem avanzirala. Nam se zdi vsa afeta zelo mistična. Razprave disciplinarnih razsodišč so javne, se morajo vršiti v neuradnih urah in jim smejo prisostvovati tudi uradniki. V tem slučaju tega ni bilo. Proti razsodbi je vložen priziv, kar pa ni vseh gotovim gospodom. Zahtevamo od zagrebeškega Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, da afero temeljito razčisti in krivce ostro kaznuje. — K stvari se še povrnemo.

— Novinarski kongres. Meseca septembra se vrši v Dubrovniku letošnji kongres jugoslovenskih novinarjev.

— Pravilnik o tččenju alkoholnih pijač. V notranjem ministrstvu se izdeluje nov pravilnik o prodaji alkoholnih pijač v gostilnah in kavarnah.

— Znižanje cene soli. Na podlagi rešenja finančnega ministra se zniža cena soli s 1. majem za 50 par pri kilogramu.

— Redukcija v ministrstvu narodnega zdravja. Pri ministrstvu narodnega zdravja je reduciranih nad polovico uslužbencev. Od 107 uradnikov, slug in dnevnikařev, kolikor jih je bilo do 1. aprila pri ministrstvu, jih je ostalo samo še 47. Slug ima ministrstvo samo še 8.

— Izlet jugoslovenskih dijakov v Carigrad. Ob praveslavni Veliki noči priredi skupina slušateljev beograjske filozofične fakultete v svrhu historičnih proučevanj izlet v Carigrad.

— Nova blazinca. Umobolnica na Studencu je bilo delotena popreje samo za bolnike iz Kranjske, dočim so bili nastanjeni umobolniki iz Stajarske v Feldhofu pri Graecu. Po prevratu so poslali iz Feldhofa naše ljudi na Studence. Zato je naravno, da je zavod prenapolnjen. To je dalo ministrstvu za narodno zdravje povod, da je sklenilo poiskati še druge primerne objekte za nastanitev umobolnih. Najbrže se odloči ministrstvo za gradnjo Ravnopolje pri Ptuj. V drugi vrsti bi prišel v poštev grad Prebold pri Celju.

— Elektro-avtomob-promet namerava uvesti mestna občina Maribor. To bi bila neka vrsta cestne železnice brez tračnic, kot jo ima na primer Milan. Mestni gradbeni urad je dobil nalogo, da izdela načrte in proračun.

— Reaktiviranje učiteljev. V kratkem bo reaktivirano večje število učiteljev in učiteljic, upokojenih po starem zakonu.

— Za zboljšanje položaja rudarjev v Srbiji. Na zadnji seji beograjske delavske zbornice je bila sklenjena po referatu o položaju rudarjev v Srbiji sledeča resolucija: Posebna anketa naj prouči prilike rudarjev v vseh rudnikih Srbije, apelira se na narodno skupščino, da se angažira za zboljšanje težkih razmer v katerih žive rudarji v Srbiji, dalje se apelira na poštene tisk vse države, da posveča življenju in potrebam rudarjev vsaj toliko pažnje kot jo posveča gledališču, kinu in sportu, končno se naroča upravnemu odboru, da predloži resolucijo vladi, narodni skupščini in vsem parlamentarnim klubom.

— Kongres trafikantov. Dne 11. t. m. se vrši v Novem Sadu kongres trafikantov iz vse države. Cilj kongresa je, da ukrene vse potrebno za skorajšnjo organizacijo udruženja jugoslovenskih trafikantov.

— Švicarski profesorji v Sarajevu. Pod vodstvom curiškega profesorja dr. Welterja je prispela te dni v Sarajevo skupina švicarskih univerzitetnih profesorjev, v katerih družbi se nahajata tudi dva industriala. Skupina, ki je prišla iz Zagreba, poluje v svrhu študij na Jadran.

— Švicarski izletniki na našem Primorju. Dne 3. t. m. je odplula pod poveljstvom kapitana Ante Vukova iz Trsta v Dalmacijo naša jahta »Nirvana«. Na jahti se nahaja 16 švicarskih izletnikov, ki jih vodi urednik švicarske »Sport-Zeitung« in predsednik curiškega »Yacht-klub« Buchli, ki je organizator izleta. Med izletniki se nahajajo 4 dame in 12 gospodov raznih poklicev: umetniki, slikarji, profesorji, trgovci itd. Glavni cilj potovanja je ta, da hočejo izletniki obiskati celo naše Primorje od Sušaka do Kotora ter se seznaniti z njegovimi krasotami. Izletniki imajo s seboj fotografa in kinematografskega snemalca ter bodo vršili po povratku v Švico potem člankov v novinah, slik in filmov dragoceno propagando v korist našega Primorja. S tem je otvorila jahta serijo potovanj v letošnji sezoni. Vsako potovanje traja 3 tedne. Jahta obišče na vsakem potu vse najvažnejše in najlepše kraje ob naši jadranski obali. Prostora ima za 24 izletnikov, ki jim nudi največjo udobnost. Vsaka oseba plača za vsako tado potovanje s hrano in posteljo vred 3500 Din. Lansko leto je organizirala jahta več takih potovanj, ki so se jih udeležili večinoma Cehi in Nemci. Odziv iz naše kraljevine je bil kljub dosti veliki propad pa prav mizeren, ker je imela jahta ranih med svojimi izletniki vsega skupaj samo 3 Jugoslovane. Letos je projektiranih 8 potovanj, ki se jih udeleže večinoma Nemci, ki imajo, kot se vidi, mnogo več smisla za take stvari kot naši ljudje.

— Naši rudarji v Franciji prirede v kratkem izlet v domovino. Dne 18. maja odide iz Kreutzwalda v Lotaringi posebni vlak, s katerim se pripelje tudi večje število Jugoslovenov iz Westfalske.

— Stalni volilni imenik za mestno občino mariborsko je od danes naprej stalno razgrnjen na mestnem magistratu soba št. 4. (Kon-skrupcijski urad), kjer se ga lahko med uradnimi urami upogleda. Zahteve po popravkih

volilnega imenika se sprejemajo istotam. — Pri morebitnih volitvah imajo pravico glasovati samo oni, ki so vpisani v volilni imenik. (Cl. 6. z. o. v. i.).

— Meteorološke postaje v Crni gori. Na Cetinju je bila nedavno otvorena nova meteorološka postaja I. razreda. Postaja je vpostavljen na tamkajšnjem učiteljsku. V kratkem se ustanovi na Cetinju tudi seizmološka postaja. Trenutno se vzpostavljajo: meteorološka postaja II. razr. v Ulcinju ter meteorološke postaje III. razr. v Podgorici, Danilovgradu, Kolašinu in Beranah.

— Stavka bogoslovcev na Cetinju. Cetinjski bogoslovci so stopili v stavko. Stavko je povzročil neki novonastavljeni učitelj — Rus, ki je zahteval od dijakov, da mu opravljajo pri selitvi ročna dela.

— Ublazjenje prohibicije. V Newyorku se vrši dne 8. junija ljudsko glasovanje o vprašanju, če naj ostane prohibicijski zakon še nadalje v veljavi v dosežanih strogosti, ali pa naj se zakonske določbe ublaže.

— Papež proti preganjanju katolikov v Mehiki. Papež je izdal okrožnico v kateri pozivlja katolike vsega sveta, da molijo za ukinitje preganjanja katolikov v Mehiki.

— Amundsenov polet na severni tečaj. Ob ugodnem vremenu odpluje danes Amundsenov zaplovljen »Norge« iz Rima na Norveško. Odkoder podvzame polet na severni tečaj. Posadka bo štela 16 mož.

— Županstvo občine St. Rupert pri Mokronogu razglašja, da vpelje, oziroma oživi stare živinske sejme za govedo, konje in prašiče. Prvi tak sejm v tekočem letu se vrši v St. Rupertu v soboto po Beli nedelji, to je 17. aprila.

— Na mestniskih šolah mariborske oblasti je razpisanih večje število stalnih učnih mest in sicer po eno učno mesto: v Celju za I. skupino, v Dolnji Lendavi za II. skup., v Ljutomeru za II. in III., v Mariboru za II. in Ormožu za I. in Slovenjgradu za II., v Slovenski Bistrici za I. in III., pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah za I., II. in III. in v Šoštanju za I. in III. Veljavne so tudi višje pedagoške skupine v Zagrebu. Prvošnje je vložiti najkasneje do dne 1. maja t. l. Podrobnosti glej v »Ur. listu« št. 31 z dne 3. aprila t. l.

— Eksekvatur je podeljen Milku Hribarju, trgovcu v Ljubljani kot honorarnemu vicekonzulu Španije v Ljubljani, Rudolfu Pileu, bančnemu ravnatelju v Zagrebu, kot zastopniku Finske ter italijanskemu generalnemu konzulu v Ljubljani Markiju Gavottiju.

— Iz državne službe. Upokojena sta nadsvetnik finančne prokurature v Ljubljani dr. Fran Hubad in revizor pri carinarnici v Mariboru Vasilje Marković.

— Izpremenbe v sodni službi. Postavljeni so: 1. za izvršnega uradnika pri okrajnem sodišču v Murski Soboti Jakob Tarkar, poduradnik pri okraj. sod. v Novem mestu; 2. za kanceliste: za področje viš. dež. sod. v Ljubljani Janko Gostič, pis. oficijant pri viš. dež. sod. v Ljubljani ter Anton Križnik, pis. pomočnik pri okraj. sod. na Vrhniki; za okraj. sod. v Celju Anton Kresnik ter Anton Dolenc, oba pisarniška oficijanta pri istem sodišču; za okraj. sod. v Kamniku Alojz Kralj, pis. oficijant pri okr. sod. v Ljubljani; za Kralj, pis. oficijant pri okr. sod. v Trzinu; za okraj. pis. pomoč. pri okr. sod. v Trzinu; za okraj. sodišče v Kozjem Zoran Rajšp, pis. oficijant pri okr. sod. v Ormožu; za okraj. sodišče v Marenbergu Franc Perhacev, pis. oficijant pri okr. sod. v Mariboru; za okraj. sodišče na Vranskem Edvard Izane, pis. oficijant pri istem sodišču. 3. Premešeni so: kancelist Bernard Mikuletič od okraj. sodišča v Marenbergu k okraj. sodišču v Mokronogu; kancelist Matija Zorjan od okraj. sodišča v Vel. Laščah k okraj. sodišču v Mariboru ter kancelist Stanko Cuk od okraj. sodišča v Kranjski Gori k okraj. sodišču v Kranju.

— Odvetniška vest. Odvetnik dr. Alojzij Kraut v Kamniku se je odpovedal izvrševanju odvetniške prakse.

— Agrarni reformni interesenti! Tehnični elaborat o ureditvi objektov na veleposestev Oskarja Koslerja v Orteneku je javno razpoložen v mestnem gospodarskem uradu med običajnimi uradnimi urami in sicer v času od 8. do 15. aprila 1926. Natančnejši podatki so pa razvidni iz tozadavnega razglašja, priloženega na občinski deski.

— Dražba. V petek dne 9. t. m. se bo od 8. ure jutraj vršila v ljubljanskem Narodnem domu dražba raznega gostilniškega in kavarniškega inventarja. Interesenti vabljeni.

— Železničarjem UJNZ. V četrtek dne 8. aprila 1926 ob 8. uri (20. uri) zvečer se vrši v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru širši sestanek članov UJNZ, ki so istočasno člani »Narodno železničarskega glasbenega društva« Sloge. Pokrajinski odbor prosi za čimvečjo udeležbo. — Pokrajinski odbor UJNZ.

— Epidemija škrlatinke je izbruhnila med šolsko mladino v Pirotu v Srbiji. Vse šole so zaprte. Oblasti so podvzele vse potrebne mere.

— Strela je udarila, kot poročajo iz Mostara, te dni v hišo Riste Petrovića v vasi Zimlje. Hiša se je zrušila ter pokopala pod ruševinami Risto, njegovo ženo, dva njegova otroka in njegovega brata. Rista, njegova žena in eden otrok so bili ubiti, njegov brat in drugi otrok pa težko poškodovana.

— Velikanski požar je izbruhnil te dni v londonski luki. Zgorale so tri velika skladišča bombaža. 500 gasilcev je udušilo ogenj po 6 ur trajajočem napornem delu.

— Velika nesreča v kinematografu. Te dni se je vdrila v nekem nabitom polnem kinu v Mehiki galerija. Pet oseb je bilo ubitih, 92 pa ranjenih. Ponesrečenci pripadajo večinoma delavskim slojem.

— Smrt Radekijevoga veterana. Pri Sentboltenku pri Slovenskih goricah je umrl v starosti 90 let Radekijev veteran France Muršec. Starec je bil vedno židane volje ter

je rad pripovedoval o svojih vojnih doživljajih v Italiji. Malo pred svojo smrtjo si je naročil Muršec sam pogrebce ter jih za trud, ki ga bodo imeli, kot je dejal, v kratkem z njim, dobro nagradil.

— O reparskem napadu v Prestranku pri- našajo italijanski listi še vedno po cele strani obsegajoče smešno bombastične članke, ki smo jih pri njih navajali. Iz teh poročil posemamo, da se aretacije nadaljujejo. V Molkovem žepu so našli vojaško knjižico, glasečo se na ime Giacomo Gherzeli, privatni uradnik v Postojni. Radi tega so aretirali vso Gherzelijevo rodbino. Prav tako so aretirali Vilharjevo ženo. Samsa, ki so ga aretirale naše oblasti v Planini je identičen s ključavničarjem Rajkom Samsem iz Ilirske Bistrice. Pri telesni preiskavi so našli pri njem 21.000 lir. Nahaja se sedaj v zaporih v Logatcu. Ker je italijanski državljani, bodo italijanske oblasti sigurno zahtevale njegovo izročitve.

— Kmetje proti kačakom in komitom. Iz Bitolja poročajo: V Bukovu so organizirali kmetje četo 40 do 50 mož za zasledovanje kačakov in pobiranje komitske akcije.

— Vlom v občinsko blagajno, ki se ni izplačal. Neznani svedroci so navrtali te dni siromašno občinsko blagajno v Jelšanah (zasedeno ozemlje). Na neprijetno iznenadenje niso našli v blagajni niti fika.

— Drzen vlom je bil izvršen te dni v Zagrebu. Neznani svedroci so vlomili v prostoro uradnika nabavljalne zadruge v Frankopanski ulici ter navrtali tri blagajne. Za delo so rabili 3 ure. V roke jim je padel plen 5700 Din. Ker se jim je zdel plen premajhen, so vlomili nato še v pisarno »Zabavne biblioteke«, kjer pa niso dobili denarja, radi česar so se zadovoljili z drugimi stvarmi.

— Zagoreten zločin. Iz Dublina poročajo, da se je pripetil te dni na nekem gradiču na obali Malahide tajinstven zločin. Ob 8. uri jutraj so opazili sosede, da se vali iz gradiča gost dim. Predno so prihiteli do gradiča, je bilo poslopje že vse v plamenih. Ker se na trkanje ni nihče odzval, so udrli ljudje siloma v gradič. Na njihovo veliko iznenadenje so našli v neki pritriljni sobi skoro popolnoma goli trupli bratov Mac Donel. Brata, ki sta stanovala v gradu s svojima 50 in 60 letnima sestrama ter dvema služkinjama, sta bila ubita z motikami. Ko je bil požar pogasjen, so našli ognjegasec v gorenjih prostorih tudi trupla ostalih prebivalcev gradu. Ker so bila zgojenela, se ni dalo ugotoviti, kaj je povzročilo smrt. Pač pa je dokazano, da je bil gradič na več krajih poln s petrolejem ter oženj podtaknjen. Zagoretni zločin vzbuja v okolici veliko zanimanje. Vse pozivovanje po storilcih je ostalo doslej brez uspeha.

— Tajna tvornica za narkotične cigarete. Lvovski policiji se je posrečilo te dni razkriti tajno tovarno za narkotične cigarete. Cigarete, v katerih so ugotovili opij in kokain so bile namenjene za zločinske svrhe. Več oseb je bilo aretiranih.

— Panama pri nemških državnih železnica. Na Nemškem so prišli, kot smo svoječasno poročali, na sled velikanskim goljufijam pri železniških dobavah. Dosedanji rezultat preiskave je sledeč: Od višjih in srednjih uradnikov, ki so bili nastavljeni v letih 1923 in 1924 pri direkciji v Frankfurtu ob Odri, je ogojufalo državo pri železniških dobavah za 20.000.000 zlatih mark. Proces bo prekašal vse dosedanje skandalne procese v Nemčiji. V svrhu preiskave je bil vzpostavljen poseben dekanat državnega pravdnistva, obstoječ iz 20 oseb. Material, ki ga je treba predelati je ogromen.

— Sinola tihotapev. V St. Ilju nad Mariborom so zasili finančni kontrolni organi štiri avstrijske železničarje, ki so hoteli vtihotapiti v našo državo svilo. Železničarji so vzbudili sum, ker se jim je po prihodu tovrnega vlaka nekoliko preveč mudilo v gostilno, kjer so se hoteli iznebiti dragega bremena. Preiskava je ugotovila, da so imeli železničarji okrog teles ovito svilo in šipke, ki so jih nameravali izročiti par mariborskim modistkam. Prijete tihotapeče čaka precej visoka denarna globa, kar je zanje tembolj neprijetno, ker bodo morali sedeti toliko časa, da plačajo globo, v policijskem zaporu.

— Curriculum vitae učiteljice. Te dni se je vršil pred sarajevskim okrožnim sodiščem interesanten proces. Na zatožni klopi je sedela bivša učiteljica Natalija Ilić, ki je službovala nazadnje v vasi Mladi Nagorčani pri Kumancovem, zagovarjala se je radi tatvine. Pri obravnavi je povedala žalostno zgodovino svojega življenja. Natalija Ilićeva je hčerka pravoslavnega duhovnika iz Prijedora, ki je bil med vojne v Aradu obsojen. Radi tega madeža ni mogla dobiti po absolviranju učiteljske dolgo časa nobene službe. Končno so jo nastavili vendarle v Macedoniji. Bila je izborna učiteljica, žvela je samo za svoj poklic. Učenci so jo obožavali, nekega dne pa jo je razjezil predrzen in razposajen frkovec tako, da mu je dala zausnico. Fant je omedlel ter kmalu nato umrl. Izvedenci so ugotovili najprej, da je umrl vsled unetja usesne mrene in ker so smatrali, da je bilo unetje posledica zausnice, je bila učiteljica aretirana ter obsojena po 6-mesečnem preiskovalnem zaporu na 8 let težke ječe. Pozneje se je izkazalo, da je bilo unetje oklofutane fanta le posledica akutne sifile, in učiteljica je bila pomilostljena, toda službe ni mogla več dobiti. Zato se je preživljala deloma kot igralka na gosli in pevka, deloma pa kot — natakarka. Končno jo je zvalil neki Jugovité pod pretevo, da jo nastavi kot blaginjičarko v neki sarajevski kavarni v — javno hišo. Ker se ji je življenje prostitutke gabilo, si je izposodila nekaj denarja ter pobegnila v Pale. Tam je nekega svojega bivšega kolega, učitelja Radakovića malo osleparila. Prenosila je pri njem ter mu izvabila pri tej priliki pod pretevo, da potuje kot učiteljica na novo službeno mesto, 80 Din in obleko, naker je pobegnila. Temu nasproti trdi učitelj, da ji ni ničesar posodil, temveč da ga je okradla. Radi tega je bila obsojena na 3 mesece ječe.

DR. JAN RIHA.
železniški minister.

— Dopisi na konzulate. Naš konzulat na Krfu je obvestil ministrstvo inostranih del, da se obračajo nanj šestokrat trgovci in druge stranke za informacije. Vendar so redkokdaj vloge kolkovane. S tem se prijem odgovora samo zavlačuje, ker ga dobijo potom oblasti, ki imajo iztirjati predpisano takso. Interesenti se zato opozarjajo, da svoje vloge na konzulate predpisano taksirajo (na vlogi kolek v iznosu 5 Din in 30 Din za odgovor).

— Sovjetski manevri ob poljski meji. Dne 20. maja se prično ob poljsko-ruski meji veliki manevri sovjetskih čet. Manevri so odrejeni v svrhu demonstracije zoper zadnje poljske manevre.

Ljubljana.

— Letošnji redni občni zbor Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani, ki bo zajedno proslava 25-letnice obstoja društva, se vrši v soboto dne 17. aprila 1926 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Kazine v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Po občnem zboru se vrši v istih prostorih takoj Merkurjev jour fix, pri katerem sodeluje izbrani pevski zbor in salonski orkester. — Odbor.

— Najdena utopljena. Te dni so potegnili iz Ljubljanske pri Trnovskem pristanu še precej razkrojeno žensko truplo. Ugotovljeno je, da gre za 26 letno Baldi Kazafura, stanujočo v Trnovem pri svoji sestri. Dekle je izginilo pred kakimi 8 tedni nenadoma od doma ter šlo v prostovoljno smrt. Bolehalo je že dalje časa na živcih.

„Amerikanskemu Slovcu.“

V eni svojih zadnjih števil objavljaja »Amerikanski Slovenec« zgodovino prodaje razvalin tržaškega »Narodnega doma«. Opira se pri tem seveda le na informacije »Slovenca«, dočim se na pojasnilo »Edinosti« niti ne ozira. Naravno, da je vsled tega ves članek »Amerikanskemu Slovcu« neobjektiven in samo v škodo tržaškim Slovcem.

Zato članek »Amer. Slovenca« globoko obžalujemo in vprašamo ameriške Slovence, če res nimajo drugega dela, ko da zanašajo strankarstvo še tja, kjer pomeni smrti naroda. Gospodom okoli »Amer. Slovenca« se najbrže niti ne sanja, v kako obupno težkem položaju žive primorski Slovenci, ker drugače si res ne moremo misliti, da bi mesto podpor pošiljali tržaškim Slovcem očitke.

Tako »Ameriški Slovenec« skoraj gotovo ne ve, da so Italijani zazidali lepi trg pred razvalinami Narodnega doma izgubilo na vrednosti in da se razvaline več ne vidijo. Enako seveda »Amerikanskemu Slovcu« tudi ni znano, da so fašisti ne samo v stanu požgati »Narodni dom«, temveč ukreniti še vse drugačne stvari. Iz zapečka je lahko svetovati ljudem v boju, toda druga stvar je sam bojovati boj. Zato stori »Amer. Slovenec« najbolje, če svoje nasvete prihrani lepo za sebe, zato pa tem izdatnejše prisrsko primorskim bratom dejansko na pomoč. Še bolj žalostno pa je to, da ni mogel »Amer. Slovenec« pozabiti na svoj klerikalizem na dolgi poti čez Atlantski ocean, temveč hoče sedaj s klerikalnim stališčem strašiti še po Primorju.

Upamo, da bo »Amer. Slovenec« svojo napako popravil in prizanesel Primorcem z nepotrebnimi lekcijami.

Sport.

Firpo porazi Spallo. V Buenos-Ayresu se je izvojeval 5. aprila boks-match med Italijanom Erminis Spallo in Argentincem Firpo, boja, kojega izid so z velikansko napetostjo pričakovali posebno v Španiji. Italijan se je sicer s čudovito vztrajnostjo boril proti veliki težjemu in močnejšemu Argentincu, toda končno je Firpo po točkah zmagal v 15 rundi.

Ker se je za veliki tennis-turnir v Wimbledonu na Angleškem prijavilo veliko več oseb, kakor je bilo sedežev na razpolago, so se sedeži oddali potom žrebanja. Znesek 31 tisoč funtov šterl. (744.000 Din) se je vrnil osebam, ki niso dobile prostora. Tega turnirja se bo udeležila tudi Mlle de Alvarez, znana španska tennis-igralka.

Galimberti poražen. V Genevi se je vršil prošli petek match v dviganju uteži med pariškim olimpijcem lahko »eže Galimbertijem (Milan) in švicarskim mojstrom lahke teže Aeschmannom (Geneva). Boj se je končal popolnoma nepričakovano. V boju, ki se

je izvojeval kot olimpijski petboj (enoročni poteg, enoročni sunek, obojoročni tezni dvig, obojoročni poeg in obojoročni sunek) je zmagal Aeschmann s 477,5 kg (75, 92,5, 90, 95 in 125); Galimberti je dosegel samo 460 kg (75, 85, 97,5, 87,5 in 115).

Lauffer, izborni ameriški plavec, je postavil nov svetovni rekord v hrbtnem stilu na 100 m v 1:10. Svetovni rekord Kealohe stoji na 1:12^{1/10}, toda Lauffer je že prej dosegel 1:11^{1/10}.

Claudius Nero, olimpijski zmagovalce. Leta 69. po Kr. r. ko se je vršila 211. olimpijada, se je prijavil kot tekmovalce tudi rimski cesar Claudius Nero in sicer k najtežji sportni panogi, k dirki z vozom, v katerega je vpreženih 10 konj. Ne le kot pesnik, ampak tudi kot sportnik je hotel prekositi svoje sodobnike. Pred igrami so odstranili kipe prejšnjih olimpijskih zmagovalcev, da ne bi Cezarja užalil pogled na ljudi, ki so bili tako predzniki, da so si priborili olimpijske zmage pred njim. Tako se je približal dan dirke. Kmalu po startu je Nero voz prevrnil, toda hitro so ga pobrali ter posadili v voz, nakar je dirko nadaljeval. Na cilj sicer ni prišel, pa je bil kljub temu proklamiran zmagovalcem. Od petoliznih hellanodikov, sodnikov, je dobil Nero sedem prvih nagrad; za to uslugo jim je podelil rimsko državljanstvo in jih bogato obdaroval. Ko pa je Nero umrl neslavne smrti, so hoteli izbrisati vsak spomin na to sramotno olimpijado. Rekorder so izbrisali, sodnikom so odvzeli darove, slavolok so podrli, njegovo ime pa povsod skrbno izpraskali, kakor se vidi na spominski plošči, ki so jo našli v Olimpiji.

Gospodarstvo.

BREZALKOHOLNA UPORABA GROZDJIA IN SADJA.

Kako sadje in grozdje tako uporabiti, da bo v popolni meri služilo ljudski prehrani, ne pa zastrupljanju potom alkohola, je problem, ki ga rešujejo strokovnjaki že leta in leta. Kakor v drugih strokah, napreduje znanost tudi v tej panogi. V Ameriki, Nemčiji, Franciji, Švici in drugih naprednih državah je o brezalkoholni uporabi poučena vsa javnost in se z vedno večjo vnemo oprijema praktičnih, preizkušenih metod. Brez pravilne rešitve tega aktualnega problema je vsako stvarno treznostno gibanje — o katerega upravičenosti posebno pri nas nihče več dvomiti ne more — v praksi zelo oteženo, celo onemogočeno, posebno v krajih, kjer je sadjarstvo in vinarstvo močno razvito in nudi enega izmed glavnih virov dohodkov. Ravno vsled zanemarjanja gospodarske strani treznostne akcije je gibanje zadelo ponekod na odpor sadjarjev, vinogradnikov, posebno pa gostilničarjev. In vendar ne sme in ne more biti treznostno gibanje naperjeno proti nobeni izmed teg panog; treba je le pridelke tako uporabiti, da ne bodo ogrozili ljudskega zdravja in morale, sli v izgubo, temveč v resnici služili ljudski prehrani!

Da se nudi vsem interesentom (kdo bi se za to vprašanje ne zanimal?) poučiti se vse-

stransko o tem problemu, namerava prirediti osrednja zadruga »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani o priliki velesajma (od 1. do 6. julija t. l. poseben tečaj, na katerem se bodo izčrpno (teoretično in praktično) obravnavali popolnoma objektivno vsi raznovrstni načini konzerviranja (vkuhanje, sočivja, jagodičevja, sadja, sušenje, pridelovanje raznih sokov, brezalkoholnega mošta in vina v domačem gospodarstvu in drugih obratih, ohranjanje svežega grozdja itd.).

Tečaj je namenjen v prvi vrsti gospodarskim strokovnjakom, okrajnim ekonomom, voditeljem (icam), županstvom, gostilničarjem, sadjarskim, vrtnarskim in treznostnim organizacijam, zadrugam in kmetijskim društvom, ženskim društvom, za napredek vnetim sadjarjem in vinogradnikom, vinarijem, vsem prijateljem naravnega življenja (vegetarijancem) ter sploh vsem, ki se za to pogo zanimajo in skušajo reševati ta gospodarski in zdravstveni problem v svojem delokrogu.

Čas za tečaj je zelo primeren: ob velesajmu, ob pričetku poletja, pred sezono!

Da se more sestaviti proračun in vse potrebno pravčasno pripraviti, mora zadruga že vnaprej vedeti, na kakšno udeležbo je računati.

Preziranje od te ali one strani ideje ne bo ubilo, pač pa bo škodovalo tistim, ki nočejo iti s časom naprej! Zato je vsak bojkot od te ali one strani le v škodo »neinteresentov« samih in se bo isti prej ali slej sam maščeval!

Opozarjamo, da se radi velikih stroškov in obsežnih priprav tak vsestransko izčrpni tečaj (za voditelje) v dogledem času ne bo kmalu več vršil. Udeleženci tečaja, ki ga bo vodil gospodarski strokovnjak svetovnega slovesa, bodo po tem načrtu usposobljeni voditi v svojem okolišu in delokrogu take tečaje, kar bo mnogim pripomoglo do večjega ugleda in omogočilo vršiti važno kulturno delo med narodom.

Vsi interesi iz cele države naj pošljejo (neobvezno) prijave vsaj do 20. t. m. osrednji zadrugi »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Po tem roku bodo dobili prijavne pole in natančnejša pojasnila!

LJUBLJANSKA BORZA
sreda, dne 7. aprila 1926.

Vrednote: Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 102, zaklj. 102. — Blago: Bukovo ogle, suho, vilano, fco meja, 2 vag., den. 90, bl. 90, zaklj. 90.

Zagreb, dne 7. apr. Devize: Newyork ček 56.696—56.996, London izpl. 276.115—277.315, Milan izpl. 228.14—229.34, Pariz 198.37—200.37, Praga 168.18—169.18, ček isto, Curih ček 1093.547—1097.547, Dunaj 801.19—805.19, Berlin 1352.5—1356.5.

Curih, dne 7. apr. Beograd 9.1375, Newyork 518.625, London 25.21, Pariz 18.0125, Praga 15.375, Milan 20.855, Bukarešta 2.14, Varšava 62.50, Sofija 3.745, Dunaj 73.20, Berlin 123.50, Budapešta 0.007270.

To in ono.

Dolgove delati je umetnost.

Dolg je narobe obrnjen pojem denarja. Oni, ki sicer nima denarja, pač pa dolgove, ni revež. Revež je samo oni, ki nima niti dolgov. Čim več dolgov ima kdo, temvečji respekt vzbuja pri ljudeh. Če bi imel 1.000.000 dolarjev dolga, bi bil naravnost ponosen.

Povej mi, kolikor dolgov imaš in povedal ti bom, kdo si. Samo močje velikega formata so v stanu kontrahirati velike dolgove. Kako pa naj bi sploh človeku kaj posodili, ki napravi na nas vtis skromne povprečnosti? Možakar, ki naj nam vzbudi zaupanje, kateremu sledi bridko razočaranje, mora imeti drzno čelo pustolovev v primeru s katerim izgleda resnični grandseigneur kot uboga sirota. Taki ljudje eksistirajo. Ko so zlorabili naše zaupanje ter nas prevarili, smo še vedno ponosni na to, da smo jim zaupali, dočim bi nam ne bi prišlo nikdar na misel posoditi kakemu »romarju«, — ki nam je po tožil svoj prekretni položaj — sto dinarjev.

Kontrahirati velike dolgove je umetnost, ki se je ni mogoče naučiti, umetnost, ki mora biti kot vsaka druga prirojena. Veliko število ljudi je na svetu, ki žive samo od dolgov in ki žive tisočkrat boljše kot njihovi upniki.

Upnik je mož, ki upa, dočim je dolžnik mož, ki mu je inspiriral to upanje. Velik dolžnik je podoben igralcu, ki predstavlja nekaj, kar ni, kateremu pa kljub temu verujemo, da je to, za kar se izdaja.

Velik dolžnik je prav tako samozavesten kot velik igralec. Nikdar še nisimo čuli o velikopoteznem dolžniku, ki ne bi bil prepričan, da nam bo vrnil 10.000 Din, ki si jih je danes od nas izposodil, že jutri. Pogosto se zgodi, da nam jih res vrne. To pa se utegne zgoditi v slučaju, da je našel drugo žrtev, ki mu je posodila mesto 10.000 dinarjev 100.000 dinarjev.

Dolžnik boljše vrste se principijelno ne briga za malenkosti, ker ve, da to njegovemu ugledu in s tem njegovemu kreditu škoduje. Oni, ki pozna psihologijo upnikov, mora reči, da si jih je mnogo lažje izposoditi 1000 Din kot pa 50. Rutiniran »pumpar« tudi ne nastopi v nobenem slučaju kot prosilec, temveč kot mož, ki prosi oziroma zahteva v ljubeznivem, vendar pa superiornem tonu. »Pumpar« bo povabil žrtev, ki jo misli oskubiti na opulenten souper, ki ga pa plača končno žrtev sama. Žrtev se koncem koncem niti ne čudi, zakaj, vse je šlo tako lepo gladko in naravno, da žrtev sama ne ve, kako je prišlo do tega in če bi imenoval kdo onega, ki jo je spravil ob denar, slepar, bi bila žrtev najbrže celo razžaljena.

Dolžnik velikega formata je mož neodoljive sugestivne moči, zakaj, kjer se pojavi, povsodi se prikaže takoj solnce in židana volja. On ljudi, ki jih namerava opleniti, hipnotizira in če jim vleče denar iz žepa, stori to na način, kot da deli kraljevstvo in dežele. Sicer je pa res kavalir, zakaj denar, ki ga odvzame drugim, mu ne leži dolgo časa v žepu, in vsak čas je pripravljen »zabit« par tisočakov, saj vendar ve, da »zasluži« naslednje dni

najbrže desetkrat toliko. Dolžnik velikega formata je modern roparski vitez, katerega zgodovino bo treba šele napisati, obenem pa je problematična eksistenca in problematična narava, ter bi mu delali krivico, če bi ga hoteli karakterizirati kot »sleparja«.

O. A. M.:

HUDIČ V STRELSKEM JARKU.

V strelskem jarku je sedel vojak, vse poletje in zimo je čepel v jarku in imel grozovito domotožje.

»In če bi se bilo treba hudiču zapisati — vsaj za trenutek bi hotel biti doma!« je dejal tako sam pri sebi.

Ze je bil tu hudič.

»Klical si me vojak?«

— Da.

»Bi šel rad domov?«

— Vsaj za en kratek teden.

»Prosim te lepo; tudi za tri,« se je prepovedal hudič. »Toda svojo dušo mi daš zato.«

In med hudičem in vojakom je bilo takole dogovorjeno: vojak sme za tri tedne domov, hudič pa bo ta čas mesto njega v strelskem jarku.

»Na, odloži opremo!« meni hudič.

In vojak je odložil čepico in plašč, izročil oboje hudiču in dal mu tudi svojo puško. In predno se je dobro zavedel, je bil že doma med svojci.

Hudič pa si je zapel in zadrnil pas in črbo okoli pasu, kakor je pač znal in se zlačil z opremo in puško. Stvar mu je bila zelo nepriročna: nekako bo že šlo, si je mislil. Takoj prvo noč mu je primurzil rep na tla. Vlekel in trgal je, trgal in vlekel je — z mujo in težavo se je osvobodil. Služba je služba — nič ne pomaga... In potem — glad! Ko je bil vendar vajen se vedno potepati po vsakovrstnih oštarjih — toda tu ni bilo daleč naokoli nič podobnega... In končno, sam ni razumel kako to, je prišel premišljevat: Človek ima vendar tudi vest — vrag jo vzemi, — toda tu pošiljajo ljudi sem, da se medsebojno ubijajo...

Ni mogel spraviti roke na puško, tako obupno žalostno mu je bilo pri sreč.

En teden je minil — dolg ko celo leto se mu je zdel! Pri tem si je hudič tudi poslušeno nabral uši in dobil je impozantno brado: nikomur ni bil skratka več podoben. In tako je čepel hudič v jarku in zmuroval, da so mu zobje šklepetali. No, lepega dne je poslala neka usmiljena duša vrečico knastra kot »Liebesgabe«. Hudič si je ovil vrečico okoli repa, toda veliko ni to pomagalo.

Hvala bogu — končno je termin potekel! Vojak se je poslovil od svojih ljudi.

»Zalibog ne morem dalje ostati!« je dejal. »Zdravstvujte!«

In že je štrbunknil v strelski jarek.

Hudič pa, komaj da je zagledal vojaka, že je vse vrغل s sebe!

»Tu imaš svojo vojaško službo!« je kričal.

»Da to vzdržite — hudič vas vzemi!«

In zažene puško od sebe in jo ubere kot nor iz jarka.

Na vajakovo dušo pa je čisto pozabil.

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najtinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Vpisana: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Damam in gospodom

se nudi lep zaslužek z razpečevanjem parfumerije. Potreben kapital 200 Din za vzorce. — Pismene ponudbe pod »Postranski zaslužek« na Propaganda, d. o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Strojepiska

in stenografija z večletno prakso želi službe za takoj. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Stenotipistka«.

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Združene opelkarne d. d. v Ljubljani.

Dve trafiki

na sejmišču Ljubljanskega velesajma se oddata prilikom letošnjega velesajmske prireditve od 26. junija do 5. julija. Paviljona sta opremljena, informacije pri uradu velesajma.

Postranski

zaslužek

primerno za vsakogar. — Pojasnila proti znamki 1 dinarja. Propagandna reklamna družba d. o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Sejmska restavracija

se odda za dobo letošnjega velesajma od 26. junija do 5. julija. Krasen paviljon je opremljen s kuhinjo. Odda se tudi vino-toč (lep paviljon na vinskem oddelku velesajma). Ponudbe je vložiti pisмено do 15. aprila t. l. na Urad Ljubljanskega velesajma, ki daje tudi vse informacije.

Sobo

s separatnim vhodom išče mlad gospod uradnik. — Ponudbe na upravo lista pod »Soba«.

Vsakovrstne knjige v vseh jezikih, kupuje in prodaja po ugodnih cenah

antikvariat knjigarna

HINKO SEVAR
Ljubljana

Stari trg. št. 34

Oglašujte v »Narodnem Dnevniku«!

VSAKDO

si lahko izboljša svojo eksistenco s pravilno uporabo najboljših ŠIVALNIH STROJEV

„Gritzner“ in „Adler“ ter z nedosežnimi pletilnimi stroji „DUBIED“.

Te si nabavi pod ugodnimi pogoji edino pri tvrdki

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prežernovega spomenika ob voči levo.

UNICA

UDRUŽENE TVORNICI ČOKOLADE
KAKAO · BONBONA · KANDITA
KARAMELA · BIŠKOTA · DVOPEKA

TURIN

Bonatti MILAN

MORIONDO & GARIGLIO TURIN

FABB. RIUN. GALETTINE BISCUITS AFFINI GENOVA

Glavno zastopstvo za kraljevino SHS:

RADE KUNDIČ, Zagreb, Samostanska ulica 1.

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakortudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigoveznica.

LJUBLJANA · SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. · TELEFON 552